

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/8374,Wystawa-Niemieckiej-Wspolnoty-Badawczej-Nauka-Planowanie-Wypedzenia-Generalny-Pl.html>
04.05.2024, 19:30

Wystawa Niemieckiej Wspólnoty Badawczej „Nauka. Planowanie. Wypędzenia. Generalny Plan Wschodni narodowych socjalistów” - Warszawa, 17 kwietnia - 12 maja 2012

Centrum Edukacyjne IPN

Uroczyste otwarcie wystawy „Generalny Plan Wschodni”

- Wystawa ukazuje, jak łatwo nauka może zostać nadużyta, gdy badacze zamiast kierować się kryterium prawdy, dają się uwieść ideologicznym wizjom - powiedział prezes IPN dr Łukasz Kamiński podczas uroczystego otwarcia wystawy „Nauka - planowanie - wypędzenia - Generalny Plan Wschodni” w warszawskim Centrum Edukacyjnym IPN we wtorek 17 kwietnia. Obecni byli autorzy wystawy, prezesi Niemieckiej Wspólnoty Badawczej, Polskiej Akademii Nauk i Instytutu Pamięci Narodowej, wicemarszałkowie Bundestagu i Sejmu, naukowcy, dziennikarze.

Wystawa, przygotowana przez Niemiecką Wspólnotę Badawczą (DFG) we współpracy z Polską Akademią Nauk i Instytutem Pamięci Narodowej, opisuje współdziałanie niemieckiej nauki w realizacji nazistowskich planów stworzenia na Wschodzie „przestrzeni życiowej” dla Niemców i zniemczonych obywateli krajów okupowanych. Dotychczasowi mieszkańcy tych ziem mieli być - i w dużej mierze byli - wysiedleni i wymordowani.

Profesor Matthias Kleiner - prezes DFG, która kilka lat temu podjęła trud zbadania i

rozliczenia się z własną historią – wyraził nadzieję, że wystawa stanie się impulsem do rozrachunku z historią i zainicjuje dyskusję na temat stosunków polsko-niemieckich w okresie II wojny światowej.

Na uwikłanie niemieckich naukowców w służbę ideologii nazistowskiej zwrócił też uwagę prezes Polskiej Akademii Nauk profesor Michał Kleiber. - Wystawa zmusza do refleksji nad granicą między nauką i polityką oraz odpowiada na pytanie o autonomię nauki – powiedział w swoim wystąpieniu.

Wiceprzewodnicząca Bundestagu Petra Pau mówiła o fascynacji niemieckich naukowców ideologią III Rzeszy. - Pracujący nad Planem naukowcy byli pełni zapału, wręcz nadgorliwi – powiedziała.

Historia Planu nie zakończyła się wraz z upadkiem hitleryzmu. Jak powiedział w okolicznościowym wykładzie profesor Kleiner, jeden z głównych twórców Planu Wschodniego, berliński profesor Konrad Mayer, podczas Procesu Norymberskiego bronił się argumentem, że jego działalność była wyłącznie działalnością naukową. I zdołał uniknąć odpowiedzialności, wkrótce wrócił do działalności naukowej w powojennych Niemczech, osiągnął wysoką pozycję. Nie on jeden zresztą.

Wystawa będzie czynna w Warszawie do 30 maja, później pojedzie do Lublina, Wrocławia, Poznania i Gdyni.

Chcąc dokonać rozrachunku ze swoją historią, Niemiecka Wspólnota Badawcza (Deutsche Forschungsgemeinschaft, DFG) utworzyła grupę naukowców pod kierunkiem prof. dr. Rüdigera von Brucha (Berlin) i prof. dr. Ulricha Herberta (Fryburg Bryzgowijski). Jej zadanie polega m.in. na wyjaśnieniu roli DFG w okresie narodowego socjalizmu. Jednym z efektów tych starań jest wystawa „Nauka. Planowanie. Wypędzenia. Generalny Plan Wschodni narodowych socjalistów”.

W czerwcu 1942 r. berliński profesor agronomii Konrad Meyer przesłał Reichsführerowi SS Heinrichowi Himmlerowi memoriał dotyczący „germanizacji” terenów wschodnich. Dokument ten, znany jako Generalny Plan Wschodni, doskonale odzwierciedla zbrodniczy charakter nazistowskiej polityki i brak skrupułów uczestniczących w tym projekcie ekspertów. Plan przewidywał, że w ciągu 25 lat blisko pięć milionów Niemców zostanie osiedlonych na zaanektowanych ziemiach Polski, w krajach bałtyckich oraz w zachodniej części Związku Sowieckiego, który naziści zamierzali podbić. Miliony mieszkańców tych terenów, przede wszystkim pochodzenia żydowskiego i słowiańskiego, miały zostać zniewolone, wypędzone albo wymordowane.

Nazistowskie plany zaprowadzenia w Europie nowego ładu volkistowskiego opierały się na

pracy wielu naukowców, których badania finansowała wówczas DFG. Wystawa ukazuje genezę Generalnego Planu Wschodniego oraz naświetla rolę, jaką w jego opracowaniu odegrali naukowcy z Trzeciej Rzeszy. Po zaprezentowaniu ekspozycji w wielu niemieckich miastach Niemiecka Wspólnota Badawcza pragnie obecnie wspólnie z Polską Akademią Nauk i Instytutem Pamięci Narodowej poddać ją pod dyskusję w Polsce.

PLIKI DO POBRANIA

[Katalog wystawy „Nauka. Planowanie. Wypędzenia. Generalny Plan Wschodni narodowych socjalistów” \(pdf, 5.51 MB\)](#)